

Met leerlingen aan de slag! Actieve erfgoedlessen

Wat is cultuureducatie?

1

KUNSTEDUCATIE

Dans, beeldende vorming, muziek, drama, media en literatuur.

IK RUIK KOFFIE, IK ZIE IETS DAT JE KAN DRAAIEN EN HET IS VAN HOUT.

2

ERFGOEEDUCATIE

HMMM... IS HET IETS VAN VROEGER?

3

MEDIA EN LITERATUUREDUCTIE

Oude media (krant, radio, TV) en nieuwe media (internet, social media).

Kritisch leren kijken, esthetisch leren kijken en inzichten in processen krijgen.

Voorwerpen, gebouwen, foto's, films, tradities en gewoonten.

Doel of middel bij bijvoorbeeld geschiedenis, aardrijkskunde, natuur en milieueducatie, Nederlands en maatschappijleer.

Met erfgoededucatie krijgen kinderen handvatten om in eigen omgeving en op andere plaatsen en momenten betekenis te geven aan erfgoed.

Belangrijke begrippen bij cultuureducatie:

- **actief:** zelf doen
- **receptief:** er naar kijken
- **reflectief:** wat heb ik geleerd?
- **creatieve proces**

Hoe werkt een creatief proces?

1

WE ZAGEN DE MICROSCOOP VAN ANTONI VAN LEEUWENHOEK.

WAT EEN SLIMME UITVINDING!

WE MOCHTEN ZELF OOK DOOR EEN MICROSCOOP KIJKEN.

Oriënteren

2

Onderzoeken

NU MOGEN WE ZELF IETS UITVINDEN. HET MOET OVER 'KIJKEN' GAAN.

DE LETTERS OP JE MOBIEL ZIJN KLEIN. DAT IS SLECHT VOOR JE OGEN.

EEN VITSCHUIFARM MET VERGROOTSCHERM.

Uitvoeren

3

4

Evaluëren

SUPERLEUK! EN IN EEN GROEPJE BEDENK JE MEER DAN ALLEEN.

Verschillende leertheorieën

Taalknap

Lezen, praten, schrijven, verhalen, gedichten, discussie

Rekenknap

Rekenen, getallen, symbolen, jaartallen, logica, begroten

Mensknop

Vrienden, samenwerken, organiseren, activiteiten, conflicten oplossen

Meervoudige Intelligentie

Deze theorie van Howard Gardner gaat uit van acht intelligenties. De meest effectieve manier van leren hangt af van de intelligenties die het best zijn ontwikkeld.

Beweegknap

Sport, bewegen, dansen, mime, handvaardigheid, jongleren

ÉÉN, TWEE MARS!

"SOLDATEN OVERAL OM HEM HEEN RAAKTEN GEWOND. HIJ WAS BANG..."

DE 3E ENGELS-NEDERLANDSE OORLOG DUURDE 2 JAAR, VAN 1672 TOT 1674, DAT IS 343 JAAR GELEDEN...

ZULLEN WE SAMEN DE SPEURTOCHT MAKEN?

IK WIL NAAR BUITEN! ZOU JE IN HET LANDSCHAP NOG IETS KUNNEN ZIEN VAN DIE OORLOG?

IK ONTWERP MIJN EIGEN KOSTUUM!

Natuurknap

Natuur, zoeken naar overeenkomsten en verschillen in natuur, natuurbescherming

Muzieknop

Componeren, ritme, zingen, melodie, muziek maken en beluisteren

HADDEN ZE IN DEZE OORLOG OOK NOG TAMBOERS? KLONKT DAT DAN ZO?

IK DENK DAT IK ZELF GEEN HELD ZOU ZIJN GEWEEST.

Kijkknap

Ontwerpen, knutselen, inrichten, tekenen, schetsen, fotografie

Zelfknap

Reflecteren op eigen handelen, dagboek bijhouden, filosoferen, fantaseren

Sociaal-constructivisme

Informatie komt bij iedereen anders binnen en haakt aan bestaande kennis. Wanneer je samen met andere de kennis bespreekt leer je meer.

DEZE SCHOOLTAS VAN HOUT WERD GEBRUIKT IN DE 17E EEUW.

KINDEREN HAALDEN HOUT VOORDAT ZE NAAR SCHOOL GINGEN.

KINDEREN WILLEN EEN SCHOOLTAS MET HOUTPRINT.

Tip

Samen onderzoeken, opdrachten maken, bespreken of presenteren: daar leer je meer van!

Verhalend Ontwerpen

Je leert sneller wanneer je intrinsiek gemotiveerd bent en zelf sturing kunt geven aan het leerproces.

WAT EEN GEHEIMZINNIGE BRIEF UIT HET ARCHIEF!

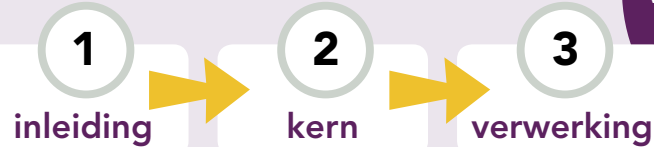
HOE KUNNEN WE UITZOEKEN VAN WIE DIE WAS?

Tip

Laat een educatief ontwerper een verhaallijn bedenken waarmee kinderen zelf op onderzoek uitgaan (een raadsel oplossen, een dilemma uitwerken, een schat zoeken, een bedrijf starten).

Hoe ontwikkel je een les?

BASISOPZET VAN EEN LES

Bij erfgoededucatie gaat het om: waarnemen, herkennen, benoemen en waarderen.

Op school door een leerkracht

VOORBEELD VAN EEN MUSEUMLES

Op school door een leerkracht

VOORBEREIDENDE LES

- 1 inleiding
- 2 kern
- 3 verwerking

KERNLES

Op locatie

WE ZIJN HIER BIJ DE TENTOONSTELLING OVER DE TWEEDE WERELDOORLOG.

VERWERKINGSLES

- 1 inleiding
- 2 kern
- 3 verwerking

Tip

Ontwikkel een onderwijsproject bij een vaste tentoonstelling: leerkrachten vinden het fijn wanneer een goede les jaarlijks terugkomt.

1 inleiding
Waar zijn we en wat gaan we doen?

WIJ GAAN DIE KANT OP. DAAR GAAT IEMAND ONS VERTELLEN OVER DE HONGERWINTER.

IK WEET NOG VAN VORIG JAAR DAT DE KINDEREN DAT HEEL INDRUKWEKKEND VINDEN.

2 kern

Een deel van de groep gaat de rondleiding doen.

Een deel gaat in groepjes opdrachten doen.

WAT IS DAT?

HET LIJKT WEL EEN BLOEMDOL!

LEES JIJ DE OPDRACHT DIE EROJ ZIT?

Na ongeveer 25 minuten wisselen de groepen.

HÉ, DAAR HEBBEN WE HET MET GESCHIEDENIS OVER GEHAD!

WAT HEBBEN JULLIE GELEERD?

Tip

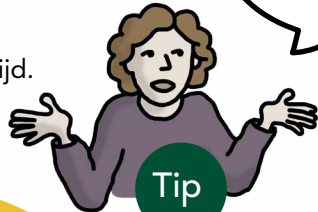
Ontwikkel een project dat goed aansluit op de lesstof van de doelgroep. Kijk hierbij naar kern-doelen en lesmethoden (tule.slo.nl).

1 verwerking

Reflecteren: welke dingen heb je ontdekt?

Keuzes van leerkrachten

Leerkrachten hebben niet altijd voldoende tijd. Belangrijk om in ieder geval te bespreken:

Tip

Zorg dat de voorbereidende en verwerkingsles op school 'hapklare brokken' zijn, dan kan een docent kiezen.

Tip

Betrek leerkracht en ouders bij het programma, geef hun actieve rol van te voren duidelijk aan.

Toets je idee/ lesmateriaal bij leerkrachten.

Probeer een project uit, evalueer en stel bij.

Tip

Maak reclame voor een project in de juiste periode van het jaar: in april/mei voor het schooljaar erna.

VOORBEREIDENDE LES

- Waar gaan we naar toe?
- Wat gaan we doen?
- Hoe sluit het aan op ons lesprogramma (bijvoorbeeld bij geschiedenis of aardrijkskunde)?
- Welke begrippen zijn handig om te weten?
- Welke regels gelden op locatie?

VERWERKINGSLES

- Wat hebben we geleerd?
- Wat wisten we eerst niet en nu wel?
- Hoe sluit het aan op de lesstof van school?
- Kies een **creatieve verwerkingsvorm**: beeld, tekening, powerpoint, muurkrant, stripverhaal, toneelstuk waarin kennis zichtbaar wordt gemaakt.

Voorbeeld van een Elfje (een dichtvorm)

Kies een voorwerp uit het museum		Voorbeeld van een leerling:
1 woord: een opvallend kenmerk	Oud
2 woorden: 2de en 3de kenmerk of indruk	Geurende gezelligheid
3 woorden: een beschrijving	Draaien en malen
4 woorden: een vraag	Jij nog een kopje?
1 woord: een gevoel	Graag!

Lees het gedicht voor en laat anderen raden over welk voorwerp het gaat.